

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a személyesen eljár felperes neve (**felperes címe** felperesnek, dr. képviselő jogi előadó által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes, és dr. Sarkadi Julianna ügyvéd (**alperesi beavatkozó képviselő címe**) által képviselt Alperesi beavatkozó (**alperesi beavatkozó címe**) alperesi beavatkozó ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság által 2020. január 30-án meghozott 64.M.2782/2017/70. számú ítélete ellen, az alperes 72. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a szakirányú képzés iránti kereseti kérelmet elutasítja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 158.400 forint (százötvennyolcezer-négyszáz) elsőfokú perköltséget, a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Hivatala külön felhívására 510.463 forint (ötszáz tízezer- négy százhatvanhárom) szakértői díjat, valamint 2.815 forint (kétezer-nyolcszáz tizenöt) tanúdíjat. A fennmaradt 198.514 forint (százkilencvennyolcezer- ötszáz tizennégy) szakértői díjat, és 1095 forint (ezerkilencvenöt) tanúdíjat az állam viseli.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét egyebekben helyben hagyja.

A perben felmerült fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló elsőfokú bíróság által megállapított ítéleti tényállás

- [1] A felperes 1997. március 17-től állt határozatlan idejű közalkalmazotti jogviszonyban az alperesnél, munkaköre beteghordó volt. A munkavállaló - a 2013. július 9-én kelt „Kinevezés módosítás” elnevezésű dokumentum szerint - 2013. július 1-jétől a ... Kórház, ... Osztályok, ... Centrum, ... Osztály szervezeti egységhez került áthelyezésre, munkaköre változatlanul beteghordó maradt. Az alperesnél hatályos Szervezeti és Munkavédelmi Szabályzat szerint rendszeresen tartottak munkavédelmi oktatást, amely kiterjedt a betegmozgatásra, így a telephelyen belüli betegszállítási tevékenység szabályozása körében rögzítésre kerültek a betegmozgatással, betegszállítással összefüggő biztonsági előírások. A felperes aláírásával igazolta, hogy az ilyen tartalmú oktatásokon

részt vett.

- [2] A munkavállaló 2017. május 21-én nappali műszakban teljesítette napi 12 órás munkaidejét, reggel 7:00 órától este 19:00 óráig. A perbeli napon 7 óra 10 perckor azt a munkafeladatot kapta, hogy egy beteghordóágyon elhelyezett magatehetetlen beteget kellett átvinni röntgenre. A munkafeladatot a felperes a munkatársával, **B.T.-sal** hajtotta végre. A beteghordóágy nem volt hidraulikus emelésre alkalmas, továbbá a beteg alatt nem került elhelyezésre a mozgását könnyítő lepedő. A felperes és **B.T.** áttolták a beteget a röntgenre, és ott a felperes a beteget a hónaljánál, karjánál, míg **B.T.** a lábánál emelte, figyelemmel arra, hogy a beteghordó ágy a röntgenágyhoz képest 10-15 centiméterrel magasabban helyezkedett el. A felperes a röntgenasztalra történő átemelés közben azt érezte, hogy a jobb vállába éles, szűrő fájdalom nyilallt. Rögton jelezte a problémáját **B.T.**-nak, aki maga is hallotta az átemeléskor furcsán pattogó hangot. A munkafeladat befejezését követően a felperes további feladatot kapott, egy másik beteget kellett kerekesszékkal eltolnia szintén a ... Osztályra. Ezen feladat befejezésekor erősebben érezte a fájdalmat a jobb vállában, ezért reggel 9 óra körül a Traumatológiai Osztályra ment, hogy vizsgálják meg azt. A traumatológus orvos ultrahang vizsgálatra küldte a felperest, ahol megállapításra került a jobb váll részleges izomszakadása. A felperes munkahelyi vezetőjének azonnal jelezte a sérülést, és ezt követően munkát már nem végzett.
- [3] A 2017. május 21-én kelt baleseti bejelentő szerint a baleset időpontja a 2017. május 21-e, 7 óra 20 perc, helyszíne a ... Osztály. Rögzítésre került továbbá, miszerint az ultrahangos vizsgálaton részleges vállizomszakadást állapítottak meg. A munkáltató 2017. május 30-án telefonos úton hallgatta meg a felperest, figyelemmel arra, hogy munkaképtelenségéből adódóan nem tudott megjelenni a munkahelyén. A munkabaleseti jegyzőkönyv 2017. július 6-án kelt, mely részletesen tartalmazta a baleset leírását, valamint az is, hogy a felperes ismerte és betartotta a betegmozgatás szabályait, ebből adódóan emelték a beteget ketten a vizsgáló asztalra.
- [4] A ... Hivatala 2017. június 12-én kelt határozatában a 2017. május 21-én bekövetkezett balesetet üzemi balesetnek elismerte. A baleset egészségkárosító következményeként rögzítette a jobb váll sérülését.
- [5] A felperes jogi képviselője 2017. szeptember 14-én kelt átiratával kártérítési igénnyel fordult az alperes vezetőségéhez, melyre érdemi válasz nem érkezett. A munkavállaló folyamatosan betegállományban volt, majd 2018. március 22-én műtéti beavatkozásra is sor került jobb vállöv sérülése miatt. A 2018. június 19-én kelt jegyzőkönyvben foglaltak értelmében az alperes foglalkozás-egészségügyi szakorvosának elsőfokú munkaköri orvosi alkalmassági véleménye szerint a felperes betegszállítói munkakörben egészségügyileg alkalmatlanná vált. A jegyzőkönyv tartalmazta a felperes adatait is, mely szerint munkarendje 174 óra folytonos, több műszakos, havi bruttó illetménye 183.244 forint, melyhez jár 24.000 forint/hó egészségügyi ápolási pótlék. A munkáltató felajánlotta a felperes részére az egészségügyi kisegítői munkakört, melyre 174 óra intézeti munkarend vonatkozott, illetménye havi 183.244 forint lett volna, és 24.000 forint/hó egészségügyi ápolási pótlék járt volna a részére. A felperes a későbbiekben akként nyilatkozott, hogy a felajánlott munkakört nem fogadja el, kérte a jogviszonya felmentéssel történő megszüntetését.

- [6] A munkáltató a felperes jogviszonyát felmentéssel megszüntette 2018. december 31-ével.

A felperes keresete, az alperes és a beavatkozó ellenkérelme

A felperes a 2017. október 5-én érkezett keresetlevelében előadta, hogy 2017. május 21-én munkaidőben, munkavégzés közben baleset érte. Álláspontja szerint az alperest kártérítési felelősség terheli a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 167.§ (1) bekezdése és a 173.§ (2) bekezdése alapján. Az eljárás során módosított kereseti kérelmében a következő összegek megfizetésére kérte kötelezni az alperest: szociális asszisztensi képzés megszerzése miatt 250.000 forint, felkarrögzítő heveder címén 5.200 forint, gyógyulást segítő gyógyszer-tapasz címén 3.800 forint, rehabilitációt segítő gyógytorna miatt utazási költség térítésként 249.120 forint, fájdalomcsillapító tapasz és fájdalomcsillapító gyógyszer címén 138.000 forint, valamint sérelemdíj jogcímén 1.500.000 forint.

- [7] Az alperes az érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozott arra, hogy a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta, így mentesül az Mt. 166.§ (2) bekezdés b) pontja alapján a kártérítés megfizetése alól. Előadta, hogy a felperes nem a tőle elvárható gondosságot tanúsította, ezért a munkavállalót ért kárral okozati összefüggésben a felperesi vétkes magatartás áll. A munkavállaló részesült munkavédelmi oktatásban, különös figyelemmel a betegmozgatásra. E körben hivatkozott arra, hogy nem megfelelő eszközzel, nem megfelelő módon, nem a protokollban előírtaknak megfelelően végezte a tevékenységét. Megítélése szerint a sérelemdíj jogalapját és összecszerűségét a felperes nem igazolta, és nem bizonyította. A képzési költséggel kapcsolatban akként nyilatkozott, hogy az alperesi munkáltató a felperesnek állást ajánlott fel, ő ezt nem fogadta el, ezért a további végzettség megszerzése tekintetében az alperest kártérítési felelősség nem terheli. Kérte elutasítani a fájdalomcsillapító kenőcs és a tableta költségeinek a megtérítését is, mivel a felperes nem tudta számlákkal alátámasztani, hogy a fájdalomcsillapító készítményeket valóban megvásárolta. Álláspontja szerint a felkarrögzítő heveder, továbbá a Keplat tapasz, a műtét után felmerült gyógytorna költsége is megalapozatlan, figyelemmel arra, hogy a műtetre nem a balesettel összefüggésben került sor. A gyógytorna kapcsán előterjesztett utazási költség vonatkozásában egyrészt hivatkozott arra, hogy a felperes ellentmondásos nyilatkozatot tett a tekintetben, hogy hol lakik, életvitelszerűen hol él, így az összecszerűséget ez okból megalapozatlannak tartotta. Előadta tovább azt, hogy a gyógytornára járás a műtétet követően merült fel, mely nem áll okozati összefüggésben a bekövetkezett balesettel.
- [8] Az alperesi beavatkozó is kérte a kereset elutasítását, de nem vitatta, hogy a felperes gyógykezelésre, majd rehabilitációs kezelésre, így gyógytornára és fájdalom enyhítésére szolgáló készítmények igénybevételére szorult. Ugyanakkor akként nyilatkozott, hogy a gyógytornát a felperes a társadalombiztosítás keretei között vette igénybe, valamint megalapozatlan az utazási költség térítés, hiszen a munkavállaló tömegközlekedésre alkalmas állapotban volt, így a gyógytornára járáshoz nem volt szükséges gépjárművet igénybe vennie. A gyógyszerek vonatkozásában akként nyilatkozott, hogy a felkarrögzítő heveder, a gyógyszeres tapasz, a fájdalomcsillapító vény nélküli kenőcs szükségességét az alperesi beavatkozó nem vitatta, azonban a mennyiséget eltúlzottnak tekintette. A sérelemdíjat megalapozatlannak tartotta, annak összegét pedig eltúlzottnak értékelte.

Az elsőfokú bíróság határozata

- [9] Az elsőfokú bíróság részletes bizonyítási kioktatást adott arra vonatkozólag, hogy a jelen perben a munkavállalónak kellett bizonyítania, hogy a munkaviszonnyal összefüggésben érte a kár, a kárt, a károkozó magatartást, az okozati összefüggést, és a kár mértékét. A bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján megállapította, hogy a felperes azon az eszközön szállította a beteget a ... Osztályra, melyet a munkáltató részére ezen feladat ellátásához biztosított. A perben tanúként meghallgatott **B.T.** előadta, hogy a ... Osztályon többféle betegszállításra alkalmas ágyat használtak, melyek között volt olyan, amely hidraulikus emelővel ellátott volt, de a jelen perben nem ilyen ágyon került a beteg elhelyezésre. A tanú nyilatkozott arról is, hogy ilyen esetekben a beteg átemelését megkönnyítheti, ha a beteg alatt lepedő van, amelynek megfogása segíti a beteg áthúzását, például a perbeli esetben a röntgen asztalra. A bíróság megállapította, hogy a munkáltató nem biztosított lepedőt a jelen esetben a beteg átemeléséhez. A felperesnek ugyanakkor nem volt arra hatásköre, hogy a beteget egy másik - hidraulikus emelővel rendelkező - beteghordó ágyra tegye át, illetve, hogy lepedőt helyezzen el alatta. A felperes és a tanúk is előadták, hogy nagy gyakorisággal ilyen körülmények között végezték el a munkafeladatokat, figyelemmel arra, hogy a ... Osztály betegforgalma nagy volt, továbbá csak meghatározott számú hidraulikus ágy állt a rendelkezésükre. A bíróság megítélése szerint az alperes azon állítását, miszerint a felperes a betegemelés helyes technikáit nem tartotta be, nem tudta bizonyítani. A felperes és a tanú előadása szerint a beteget a tanult technika szerint emelték a betegszállító ágyról a röntgenasztalra. E körben az alperesen volt a bizonyítási teher és kötelezettség, hogy aggálymentesen megállapítható legyen, miszerint a munkavállaló nem a megfelelő módon, nem a protokollban előírtak szerint végezte a beteg átemelését, látta el munkafeladatát. A lefolytatott bizonyítási eljárás során azonban nem merült fel adat és bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a felperes figyelmetlenül végezte volna a munkáját, a betegmozgatás szabályait megsértette volna, illetve, hogy bármilyen más, a betegszállításával kapcsolatos feladatot rosszul, a munkáltató utasításával ellentétesen hajtott volna végre. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperesi munkáltató teljes mértékben felel a 2017. május 21-én bekövetkezett balesetért.
- [10] Az elsőfokú bíróság szakértőt rendelt ki, mely vélemény szerint a felperes a rendelkezésre álló orvosi iratok alapján, 2017. május 21-én 9 óra 44 perckor történt fizikális vizsgálatot követően, lágyrész ultrahang vizsgálattal megerősítetten, a jobb oldali musculus pectoralis lateralis széle mentén részleges izomszakadást szenvedett el. Ezt követően konzervatív kezelésben részesült, azonban panaszai nem szűntek meg, csak csökkentek. PRP kezelést alkalmaztak nála gyógytorna mellett. Panaszai azonban továbbra is perzisztáltak, így jobb váll MR vizsgálat történt 2017. szeptember 19-én, melynek során a labrum alsó - elülső részének repedését, HAGL laesiót, a supra és infraspinatus inak tapadási régiójában a tuberculum maius megtépődését, a subcoracoid bursában a régi pectoralis maior szakadása után kialakult hygromát igazoltak. Az MR lelet birtokában arthroszkópiát indikáltak. 2018. március 22-én labrum refixációt végeztek a felperesnél arthrex horgonycsavarral. Operált végtagját háromszögletű kendőben rögzítették. Kezelése alatt mindvégig betegállományban volt, a szakvélemény szerint későbbiekben nehéz fizikai munkát nem végezhet. A fentiekben rögzített elváltozások közül a 2017. május 21-i balesettel közvetlen okozati összefüggésben állónak a jobb oldali musculus pectoralis lateralis széle menti részleges izomszakadás véleményezhető. Ez a sérülés létrejöhetett úgy, hogy a felperes egy másik kollégájával együtt a kérdéses beteget megemelte, a fekvőágyról a röntgen vizsgálóasztalra áttéve. Ezt támasztja alá az, hogy az emelést követően a felperes azonnal fájdalmat érzett, a munkáját érdemben nem tudta folytatni, a bal oldali felső végtagjával kompenzált, majd rövid idővel később orvosi ellátást is igényelt. A 2017. szeptember 19-i jobb váll MR vizsgálat során észlelt elváltozások azonban degeneratív

jellegűek, azok nem hozhatóak okozati összefüggésbe a perbeli balesettel. Az elváltozások kialakulása a baleseti mechanizmussal nem magyarázhatók. A szakértő kifejtette, hogy a fenti két kórismével összefüggésben az alábbi maradványtünetek véleményezhetőek: a vállmozgások beszűkülése, véghelyzeti érzékenység, fájdalmasság. A szakértő rögzítette, hogy a felperesnél részegységkárosodások véleményezhetőek, miszerint a jobb oldali musculus pectoralis lateralis széle menti részleges izomszakadás okozta maradványtünetek 6%-os, jobb oldali vállízületi degeneratív elváltozások okozta maradványtünetek 6%-os egészségkárosodást eredményeznek. Ennek alapján a felperes össz-szervezeti egészségkárosodásának mértéke 12%-ban állapítható meg. A felperes állapota a vizsgálatkor végállapotnak tekinthető, javulás nem várható, esetleges állapotrosszabbodás a későbbiek során nem zárható ki, figyelemmel az életkor előrehaladásával együtt járó degeneratív elváltozások súlyosbodására is.

- [11] A felek indítványára a bíróság elrendelte a szakértői vélemény kiegészítését, mely szerint, ha a baleset az adott időben nem következik be, a felperes a munkáját a korábbi gyakorlatának megfelelő módon, hasonló intenzitással, folyamatos el tudta volna látni. A szakértő rögzítette azt a tényt is, hogy a felperes a munkáját a perbeli baleset időpontjáig hiánytalanul ellátta, annak ellenére, hogy a váll ízületében már korábban degeneratív elváltozások alakultak ki. Az ezt követően elkészült kiegészítő szakvélemény szerint a felperesnél a 2018. március 22-ei műtėti beavatkozás, a degeneratív megbetegedése és a perbeli baleset állapot súlyosbító hatása miatt vált szükségessé. A degeneratív folyamatok és a perbeli baleset között a műtėti beavatkozás szükségességének aránya 50-50 %-ban állapítható meg orvosszakértői szempontból. A további kérdésre a szakértő akként válaszolt, hogy a tüneti fájdalomcsillapító és gyulladáscsökkentő szerek szükségessége a perbeli balesettel összefüggésben elfogadható.
- [12] Az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás során az összecszerűséggel kapcsolatban az alábbi álláspontot foglalta el:
- [13] A felperes hivatkozott arra, hogy 2019. január 1-jén elhelyezkedett a **...-nál**, mint szociális segítő. Ahhoz, hogy a felperes a szociális asszisztensi munkakör betöltésére alkalmas legyen, szükséges a meghatározott végzettség, képzettség megszerzése. A felperesi nyilatkozat szerint a képzés időtartama 12 hónap, a tanfolyam bekerülési költsége 200.000.-Ft + 50.000.-Ft összegű lett volna. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes ezen kereseti kérelme jogalapjában megalapozott, figyelemmel arra, hogy a munkáltató a felperes közalkalmazotti jogviszonyát megszüntette, mivel a munkakör betöltésére egészségi állapota okán alkalmatlanná vált. Kétségtelen tény, hogy a felperesnek a munkáltató felajánlott más munkakört, azonban ésszerű döntést hozott, amikor azt elutasította. Az illetmény valóban azonos lett volna a korábban betöltött besorolási illetményével, de jelentősen megváltoztak volna a munkavégzés feltételei, mivel beteghordóként napi 12 óras munkaidőben végezte a munkáját, rendszerint 12 óras foglalkoztatást követően 24-48 óra pihenőidőt kapott. Nyilvánvaló, hogy az éjszakai munkavégzésért éjszakai pótlékot is kapott, így a munkaidő beosztás, valamint az illetménye jóval kedvezőbb volt a korábbi munkakörénél. A bíróság elfogadta a felperes azon érveit, miszerint vidékről a napi bejárás jóval nagyobb terhet jelentett volna, mint a balesetet megelőzően betöltött munkakör esetén. A felperes ezen jogcímű igényét megalapozottnak találta a bíróság, az átképzés költségei tekintetében ugyanakkor az ítélet meghozataláig 50.000 forintot fizetett be, így ennek megfizetésére kötelezte az alperest.
- [14] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az orvosszakértői vélemények alapján a felkarrögzítő heveder, valamint a Keplat tapaszt iránti kereseti kérelem megalapozott volt, figyelemmel arra, hogy

a balesettel összefüggésben és a baleset természetes kórokú megbetegedésre gyakorolt állapotrosszabbító hatás miatt volt szükség ezen eszközök beszerzése. Az összecszerűséget pedig nem találta eltúlzottnak az elsőfokú bíróság.

- [15] Az elsőfokú bíróság a rehabilitációt segítő gyógytornával kapcsolatban megállapította, hogy peradat, hogy a felperes lakcímkártyája szerint Tereskén lakik 2016. óta. A munkavállaló részletesen ismertette, miszerint a gyógytornának egyrészről az alperesnél, másrészről a ...i Kórházban vette igénybe, valamint csatolta az ezzel kapcsolatos kezelőlapokat is, melyből megállapítható, hogy az alperesnél 37 alkalommal, a ...i Kórházban pedig 10 alkalommal vett igénybe gyógytornát. A gyógytorna szükségessége tekintetében azonban kétség nem merült fel. A felperes a gyógytorna kapcsán utazási költségigényt érvényesített, melyet az alperes és a beavatkozó nem ismert el, figyelemmel arra, hogy álláspontjuk szerint tömegközlekedést igénybe vehetett volna. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a szakértői vélemény egyértelműen tartalmazta, hogy a felperes a perbeli balesetet követően a táppénz ideje alatt, valamint a 2018. március 21-i műtétet követően hat hét időtartamban volt korlátozva a tömegközlekedési eszközök használatában közepes mértékben. A szakértő álláspontja szerint a tömegközlekedési eszközök korlátozott használata azt jelenti, hogy az egyik oldali felső végtag rögzítése miatt kapaszkodásban, stabilitásban nehezítve van, álló testhelyzetben a váratlan helyzetekre nehezebben tud reagálni. Az elsőfokú bíróság a gyógytorna, utazás miatti költség vonatkozásában előterjesztett 249.120 forintos kereseti kérelem összecszerűségét megalapozottnak találta, így ezen összeg megfizetésére kötelezte az alperest.
- [16] A bíróság a felperes Flector fájdalomcsillapító, és az Algoflex Forte tabletta iránti kereseti igényt nem tartotta teljes mértékben megalapozottnak figyelemmel a szakértői véleményre, miszerint a tüneti fájdalomcsillapító és gyulladáscsökkentő szerek szükségessége a perbeli balesettel összefüggésben elfogadhatók, így a Flector és Algoflex Forte használata is egy évi időtartamban havi 1 doboz, illetve havi 1 tubus mennyiségben. A felperes csatolta a gyógyszerár által kiállított igazolást ezen gyógyszerek tekintetében, így egy év időtartamra havi 1 tubus kenőcs 1000 forinttal számítva összességében 12.000 forintot jelent. Az Algoflex Forte tekintetében pedig az összecszerűség 30.000 forint. A felperes ezen túlmenő igényét az elsőfokú bíróság megalapozatlannak tartotta, ezért azt elutasította.
- [17] A sérelemdíj vonatkozásában az elsőfokú bíróság hivatkozott a Polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42.§-ára, miszerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy a törvény és a mások jogainak korlátai között személyiségét szabadon érvényesíthesse és abban őt senki nem gátolja. A (2) bekezdés értelmében az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, a személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A 2:43. § a) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen az élet, a testi épség, az egészség megsértése.
- [18] Az elsőfokú bíróság rámutatott arra, hogy a sérelemdíj megfizetésére történő kötelezésnek nem feltétele, hogy a sértett az őt ért hátrányt bizonyítsa. Ez azt jelenti, hogy a jogsértés ténye önmagában sérelemdíjjal szankcionálható bizonyított hátrány nélkül is. Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegének megállapításánál az eset összes körülményét mérlegelte az alábbiak szerint. A felperes egészségkárosodási mértéke a balesetből eredően 6%-os mértékű, míg a természetes kórokú degeneratív elváltozások egészségkárosodás szintén 6 %-os mértékű, vagyis a felperes össz-

szervezeti egészségkárosodásának mértéke 12%-os. Értékelte, hogy bár a degeneratív jellegű megbetegedések a felperesnél nem hozhatók okozati összefüggésbe a perbeli balesettel, de annak bekövetkezése a már meglévő vállízületi degeneratív elváltozásokra állapotrosszabbító hatással bírt. Az elsőfokú bíróság vizsgálta a felperes azon előadását is, hogy jelentősen nehezíti az életét, miszerint nehéz fizikai munkát nem tud végezni, édesapjának nem tud úgy segíteni, mint a balesetet megelőzően, és őt magát is jelentősen korlátozza az eset következménye. Figyelembe vette azt is, hogy a felperes a baleset bekövetkezéskor 39 éves volt, így viszonylag fiatal korában érte, amely a fent nevezett hátrányokkal jár. Értékelte azt a körülményt is, hogy a felperes 1997. óta látta el a beteghordói munkakört, nem tervezte, hogy más munkakörben helyezkedik el, ragaszkodott a munkájához, a baleset és annak következményei okán kényszerült arra, hogy szakmát, munkahelyet változtasson. Az elsőfokú bíróság a pervesztes alperest kötelezte a perköltség és a szakvélemény költségének, valamint a tanú költségének a megfizetésére. A perköltséget megbízási szerződés alapján határozta meg, figyelembevée a tárgyalási határnapokat is.

Fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

- [19] Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, és a kereset elutasítását kérte. Másodlagosan a különböző jogcímeken megítélt, összesen 1.550.120 forint mérsékelésére terjesztett elő kérelmet. Harmadlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozathozatalára utasítását kérte. Előterjesztett perköltség megfizetése iránti kérelmet is, figyelemmel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján.
- [20] Az alperes hivatkozott arra, hogy a honvédelmi baleseti jegyzőkönyv a baleset fő, illetve elsődleges okaként az egyéb okot, figyelmetlenséget jelölte meg. Álláspontja szerint a ... HivatalNyt. számú határozata nem tekinthető a munkáltató kártérítési felelősségét megalapozó jognyilatkozatnak, az társadalombiztosítási szempontból bír relevanciával. A felperes munkavédelmi oktatásban részesült, a betegmozgatás szabályait elsajátította, a baleseti jegyzőkönyv a baleset fő, illetve másodlagos okaként is a figyelmetlenséget tartalmazta. Kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása vezetett a balesethez, mivel ha egy figyelmetlen, rossz mozdulat következtében a beteget nem jól emeli át egyik ágyról a másikra, az nem az alperes terhére eső körülmény.
- [21] A képzési költség megtérítése kapcsán előadta, hogy a felperes részére felajánlott könnyített munkakörben az alapilletmény és a pótlék változatlan lett volna, tehát a felperes visszautasításának indoka nem volt valós. A napi bejárás pedig nem jelentett volna jóval nagyobb terhet a felperes részére, figyelemmel arra, hogy korábban is vidékről közlekedett. Álláspontja szerint az alperest nem lehet kötelezni olyan költség megfizetésére, amely annak okán merült fel, hogy a felperes tanulmányait kívánta bővíteni. Megjegyezte továbbá, hogy a felperesnek ápolási gyakorlaton is részt kell majd vennie, mely fizikai tevékenységet feltételez. Ha a felperes a képzést elvégzi, és a megszerzett végzettségének megfelelő munkát fog végezni, nem kerülheti el a sérült válla terhelését. A felperes a felnőttképzési szerződés alapján különböző műfogások használatát is megtanulja, melyekhez elengedhetetlen a kezek és a vállak használata. Alperesi álláspont szerint a felperes olyan képzésre jelentkezett, amely válla terhelésével járó fizikai aktivitást is magában foglal, bizonyítja azt, hogy a sérülése nem olyan súlyos fokú, mint ahogy azt korábbi nyilatkozataiban előadta. Hivatkozott továbbá arra, hogy az elektronikus kapcsolattartás szabályaira figyelemmel a felperes által személyesen a tárgyaláson benyújtott átvételi elismervény az 50.000 forint előlegről, nem

tekinthető szabályszerűnek, így nem bizonyított, hogy a képzés díja mekkora összeget tesz ki, ennek következtében ezen kereseti kérelmet el kell utasítani.

- [22] A gyógyászati eszközök, fájdalomcsillapító készítmények megvásárlásáról a munkavállaló számlákat nem csatolt, így ezen igényének megfelelő bizonyítása nem történt meg. A szakértői vélemény ugyan rögzíti, hogy a fájdalomcsillapító és gyulladáscsökkentő szerek szükségessége elfogadható, azonban nem jelenti azt, hogy a felperesnek valójában szüksége is volt ezekre a készítményekre, illetve, hogy azokat valójában is használta. Álláspontja szerint a felperesnek nem az összecszerűség tekintetében kellett volna bizonyítania, hanem az igényének jogosságát, megjegyezve azt, hogy a ... gyógyszerlistán a balesettel összefüggően semmilyen gyógyszer kiváltása nem szerepel.
- [23] A sérelemdíj jogcímén előterjesztett igény elutasítását is kérte az alperes, vitatta annak jogalapját. Álláspontja szerint a felperest személyiségi jogaiban nem sértette meg, a balesetét nem a munkáltató okozta, jogellenes magatartás nem történt, így a sérelemdíj jogszabályi feltételei nem állnak fenn.
- [24] A másodlagos kereseti kérelem kapcsán a képzési költség vonatkozásában az alperes előadta, hogy jogalapjában vitatja ezen igényt. Figyelemmel arra, hogy az átvételi elismervényt a jogi képviselővel eljáró felperes nem szabályszerűen nyújtotta be, így az nem szolgálhat bizonyítékkal. Tekintettel arra, hogy a felperes nem bizonyította a fentieket, kérte a másodfokú bíróságot, hogy az igényt akként mérsékelje, hogy azt teljes egészében utasítsa el.
- [25] A gyógytornák miatt felmerült utazási költség, valamint fájdalomcsillapító készítmények és gyógyászati eszközök jogcímén megítélt összegek mérsékelését is kérte, mivel a felperesnek a balesetet megelőzően meglévő degeneratív elváltozásai miatt is voltak kiadásai. A felmerült utazási költségek tekintetében kiemelte, hogy a felperes nyilatkozatai a lakóhelyre és a tartózkodási helyre vonatkozóan ellentmondásosak voltak, az ambuláns lapokon tartózkodási helynél, valamint az ügyvédi megbízási szerződésen az alperes által elfogadott váci cím szerepel, így a keresetpontosításban megadott kilométerek eltúlzottak.
- [26] A sérelemdíj vonatkozásában hivatkozott arra, hogy az összeg eltúlzott, egyrészt mert az alperes nem idézett elő balesetet és egyéb jogsértést sem követett el, így nem sértette meg a felperes személyiségi jogát, másrészt azzal, hogy a munkavállaló olyan képzésre jelentkezett, amelyhez szükséges gyakorlaton részt venni, ezáltal a sérült vállát is igénybe veszi a mind a képzés, mind a későbbi munkavégzés. Így a sérelemdíj jogalapja nem áll fenn, ezen a jogcímén a felperes részére megítélni nem lehet.
- [27] A harmadlagos fellebbezési kérelme arra irányult, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül eljárási szabálysértés miatt. A felperes jogi képviselője a köztük létrejött megbízási szerződés alapján képviselte őt az elsőfokú eljárás kezdetétől. A 2019. szeptember 12. napjára tűzött tárgyaláson a felperes képviselője betegség miatt nem tudott részt venni, majd az azt követő tárgyalási napokon sem jelent meg. A felperes személyesen nyújtott be iratokat, melyet az elsőfokú bíróság helyben adott át az alperes részére. Hivatkozott arra, hogy a 2016. július 1. napján és az azt követően indult polgári peres eljárásokban a jogi képviselő a

keresetlevelet, illetve az egyéb beadványt ügyfélkapun, vagy cégkapun nyújthatja be kizárólag elektronikus úton. Mivel az ügyvédi megbízás visszaadására a perben nem került sor, így a felperes jogi képviselőjén elektronikus úton keresztül nyújthatta volna be az iratokat. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 394/I. § (1) bekezdése szerint, ha polgári perben a kapcsolattartás valamely fél részéről elektronikus úton történik és az elektronikus úton kapcsolatot tartó fél beadványát nem elektronikusan terjeszti elő - amennyiben a törvény másként nem rendelkezik - keresetlevél esetében a bíróság a keresetlevelet a bíróság idézés kibocsátása nélkül elutasítja, az egyéb beadványban foglalt nyilatkozat pedig hatálytalan, úgy kell tekinteni, hogy nyilatkozatot egyáltalán nem tett.

[28] Az elsőfokon eljáró bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes jogi képviselőjén keresztül elektronikus úton keresztül köteles a kapcsolattartásra és befogadta azokat a dokumentumokat, amelyeket személyesen saját maga nyújtott be, azokat teljes értékű nyilatkozatnak tekintette és az ítéletének egy részét arra alapította.

[29] A beavatkozó fellebbezést nem terjesztett elő.

[30] A felperes az érdemi ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, perköltségigényt nem terjesztett elő.

A másodfokú bíróság döntése és jogi indoka

[31] A fellebbezés részében alapos.

[32] A másodfokú bíróság a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

[33] A Mt. 166.§ (1) bekezdése szerint a munkáltató köteles megtéríteni a munkavállalónak a munkaviszonnyal összefüggésben okozott kárt. A (2) bekezdés szerint mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy

a) kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa, vagy

b) a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.

[34] A munkáltatónak a munkavállalója egészségi állapotában bekövetkezett kárért fennálló felelőssége egyes kérdéseiről szóló 1/2018. (VI.25.) KMK vélemény I/1. pontja szerint a munkáltató kártérítési felelőssége a munkavállalója egészségkárosodása miatt keletkezett kárért akkor áll fenn, ha az a munkaviszonnyal összefügg. A munkavállaló bizonyítja a munkaviszony fennállását, a kárát, továbbá a kárnak a munkaviszonnyal való okozati összefüggést. A munkaviszonnyal összefüggés akkor állapítható meg, ha a felek között munkaviszony áll, vagy állt fenn és a munkavállalót ért kár valamilyen formában összefüggésben áll a jogviszonnyal.

- [35] Az alperes a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a ... HivatalNyt. számú határozata nem tekinthető a munkáltató kártérítési felelősségét megalapozó jognyilatkozatnak, az társadalombiztosítási szempontból bír relevanciával. A 2017.06.06-án kelt honvédelmi baleseti jegyzőkönyv szerint a felperest munkavégzés közben érte a baleset. A 7. pontban pedig megjelölésre került, hogy a baleset helye: objektumban, épületben. A 18. pont tartalmazza, miszerint az állományilletékes parancsnok döntése és intézkedései: „A balesetet honvédelmi balesetnek tekintem.”
- A ... Hivatala1. számú határozatával a felperes vonatkozásában történt balesetet üzemi balesetnek elismerte. Az indokolás rögzítette, hogy a sérült a baleset napján munkaidőben a munkatársával egy beteget emeltek át a betegszállító kocsiban található fekvőágyról a ... Osztályon található röntgen vizsgálóasztalra röntgenfelvétel készítése céljából. A fenti okirat alapján egyértelmű, hogy a munkáltató a 2017. május 21-én bekövetkezett balesetet üzemi balesetnek elismerte. Mindazon túl a másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által lefolytatott széleskörű bizonyítási eljárás alapján is megállapítható, hogy az a munkaviszonnyal összefüggésben következett be, mivel a felperest munkaidőben, munkavégzési helyen, munkavégzés közben érte a baleset, így a munkaviszonyával összefügg. Az 1/2018. KMK vélemény indokolása szerint a „munkaviszonnyal összefüggés” a felek között fennálló vagy fennállt munkaviszony és a kárnak e jogviszonnyal összefüggése a munkaviszonyból folyó valamely tevékenység (magatartás, mulasztás) és a károsodás közötti kapcsolat alapján állapítható meg. A munkaviszonnyal összefüggés megállapítható akkor is, ha a körülmények - akár írásba foglalt munkaszerződés nélkül - a jogviszony fennállására utalnak.
- A munkaviszonnyal összefüggés különösen az alábbi esetekben állhat fenn: a munkaszerződésben meghatározott feladatok ellátása, a munkáltató utasításának teljesítése, ideértve a munkavégzéshez szükséges előkészületet, a munkavégzéstől elválaszthatatlan tevékenység, a személyes szükségletek kielégítése, a helyzetváltoztatás, közlekedés a munkahelyen. A fentiek alapján az alperes álláspontja ebben a vonatkozásban nem helytálló.
- [36] A munkáltató a fellebbezésében hivatkozott arra is, hogy a felperes munkavédelmi oktatásban részesült, a betegmozgatás szabályait elsajátította, a baleseti jegyzőkönyv a baleset fő-, illetve másodlagos okaként is a figyelmetlenséget tartalmazta.
- [37] A perben lényeges körülmény, miszerint az alperes a felelősség alóli mentesülés vonatkozásában az Mt. 166. § (2) bekezdés b) pontját jelölte meg, miszerint a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta. Az alperes azon hivatkozását az eljárás során visszavonta, miszerint a kárt az ellenőrzési körén kívül eső körülmény okozta (Mt. 166.§ (2) bekezdés a) pont). Ugyanakkor előadta, hogy a felperes nem megfelelő eszközzel, nem megfelelő módon, nem a protokollban előírtaknak megfelelően végezte a tevékenységét. E körben kiemeli a másodfokú bíróság, hogy az 1/2018. (VI.25.) KMK vélemény meghatározza az ellenőrzési körbe tartozó feladatokat, miszerint a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik a feladatainak ellátása, az ezzel összefüggő személyi magatartás, a munka megszervezése, a termeléshez (munkavégzéshez) szükséges anyag, felszerelés, berendezés, energia tulajdonsága, állapota, mozgatása, működése, általában a termelés kockázata. Rendkívül fontos az ügy elbírálása szempontjából, hogy a munkáltató már nem tartotta fenn azon hivatkozását az eljárás során, illetve a fellebbezésében sem, hogy a kár az ellenőrzési körén kívül történt, így nem is kellett vizsgálni, hogy mely körülmények tartoztak a munkáltató ellenőrzési körébe. Ezzel összefüggésben szükségtelen volt annak a vizsgálata is, hogy a felperes megfelelő eszközzel végezte a tevékenységet, mivel az eszköz biztosítása a munkáltató ellenőrzési körébe tartozik. Ennek következtében kizárólag azt lehetett, és kellett vizsgálni, hogy a felperes elháríthatatlan magatartása vezetett-e a balesethez.

Az Mt. 51.§ (1) bekezdése és (3)-(5) bekezdése kimondja, hogy a munkáltató a munkavállalót az egészségi állapotának megfelelően köteles foglalkoztatni. A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Munkavédelmi törvény) 2.§ (2) bekezdése szerint a munkáltató felelős az egészséget nem veszélyeztető és a biztonságos munkavégzés követelményeinek megvalósításáért. A (3) bekezdés értelmében az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményei megvalósításának módját - a jogszabályok és a szabványok keretein belül - a munkáltató határozza meg.

A 4.§ értelmében az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályokat úgy kell meghatározni, hogy végrehajtásuk megfelelő védelmet nyújtson a munkavállalókon túlmenően a munkavégzés hatókörébe tartózkodóknak és a szolgáltatást igénybe vevőknek is. A munkaeszközöket úgy kell kialakítani, hogy lehetőleg zárják ki a nem szervezett munkavégzés keretében történő rendeltetésszerű használat esetén is a balesetet, az egészségkárosodást.

Az Mvt. 41.§ (1) bekezdése szerint anyagot, terméket mozgatni csak az anyag, termék tulajdonságainak megfelelő, arra alkalmas eszközzel, a kijelölt helyen és módon, a súly- és mértékhatárok megtartásával szabad.

- [38] Az alperes csatolta a perben a „...-et (12/2.), ahol a foglalkozás tárgyaként megjelölésre került a munkavédelmi oktatás, melynek 9. pontja tartalmazza a betegmozgatást. A kézi áthelyezési módszerek között rögzítésre került miszerint az áthelyezési módszerek kisebb betegmozgató segédeszközök segítségével, valamint áthelyezési módszerek nagyméretű betegmozgató segédeszközök segítségével történik. A megfelelő betegmozgatási technika kiválasztásánál a megfelelő betegmozgatási technika alapelvei, illetve példák kerültek megjelölésre a beteg különféle jellegű elhelyezésénél. Az un. „Eljárási rend” 4.3. pontja tartalmazza a beteg mozgatását, miszerint az tervezett, előírás szerinti és szabályosan kivitelezett tevékenység. A biztonságos betegmozgatáshoz kellő fizikai erő és a helyes betegmozgatási technikák ismerete szükséges, mely történhet eszköz nélkül vagy eszközzel. A fekvőbeteg szállítás meneténél az „Eljárási rend” rögzíti, miszerint a szállításhoz egy vagy két beteghordó szükséges, a szállítóeszközt lepedővel letakarja és arra helyezi a beteget.
- [39] Az alperes a perben nem vitatta azt a felperesi előadást, miszerint a baleset bekövetkezésekor a beteg szállítása közben a szállítóeszköz nem került lepedővel letakarásra. Ezt a körülményt az alperesnek kellett volna bizonyítania. A másodfokú bíróság álláspontja egyezik az elsőfokú bíróság által, az ítéletben rögzítettekkel, miszerint a perbeli beteg elhelyezésekor nem biztosították a lepedőt. Figyelemmel arra, hogy a munkáltató megszegte a saját „Eljárási rend”-jében foglalt előírásokat, így nem hivatkozhat megalapozottan arra, hogy a baleset kizárólag a felperes elháríthatatlan magatartása miatt következett be.
- [40] Egyetértett a másodfokú bíróság azon elsőfokú ítéleti megállapítással is, miszerint a munkáltató nem tudta bizonyítani, hogy a felperes kioktatásra került a betegmozgatás - a betegemelés - helyes technikáira. Az alperes a per során, illetve a fellebbezésében is kizárólag csak állította, hogy a felperes elháríthatatlan magatartása vezetett a balesethez, de azt nem jelölte meg, hogy mely mozdulata volt rossz, figyelmetlen. A munkáltató a perben nem tudta bizonyítani, hogy a felperes helytelen mozdulatot végzett a beteg átemelése következtében, a figyelmetlenségét, illetve, hogy a betegmozgatás szabályait megsértette volna, vagy bármilyen a beteg szállításával kapcsolatos feladatot rosszul, a munkáltató utasításával ellentétesen hajtott volna végre. A másodfokú bíróság

egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint a munkáltató teljes mértékben felel a 2017. május 21-én bekövetkezett balesetért.

- [41] A másodfokú bíróság álláspontja szerint nem fogadható el az alperes hivatkozása arra vonatkozóan sem, hogy a ...elmi Minisztérium határozata csak társadalombiztosítási szempontból bír relevanciával. A határozat valóban egyoldalú jognyilatkozat, de a munkáltató nem folytatott le bizonyítást a baleset körülményei vonatkozásában, az kizárólag a bíróság előtt történt meg. Ennek következtében a ... Hivatalának jognyilatkozata csupán az alperes részéről kinyilvánított véleménynek lehet tekinteni. A munkáltatónak lehetősége lett volna arra, hogy előadását alátámassza, illetve bizonyítsa, mely azonban nem történt meg a per során. Nem merült fel adat arra vonatkozóan sem, hogy a felperes részére a betegmozgatási technika gyakorlati bemutatása megtörtént-e, mely szintén az alperes mulasztásaként értékelendő. Hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy a munkáltató kötelezettsége lett volna a betegmozgatás technikájának kidolgozása és annak elméleti és gyakorlati oktatása a dolgozóknak. Azonban az alperes nem bizonyította az eljárás során, hogy az „Eljárási rend”-ben meghatározott lepedőt biztosította a betegszállítás végrehajtása során. Ennek következtében a munkáltatónak előre kellett volna látnia, hogy az eszköz hiánya milyen károsodást okozhat. Erre tekintettel nem lehetett megállapítani azt, hogy a balesetet kizárólag a munkavállaló elháríthatatlan magatartása okozta. A Kúria az EBH.2004.1154. számú eseti döntésében úgy foglalt álláspontot, hogy az általános élettapasztalatot kirívóan gondatlanul figyelmen kívül hagyó munkavállalói magatartás a kármegosztás alkalmazását indokolja. Jelen esetben azonban nem volt megállapítható a kirívóan gondatlan munkavállalói magatartás, mivel a munkáltató nem tudta azt bizonyítani, hogy a felperes ilyen módon végezte volna a munkáját. Maga **B.T.** is úgy nyilatkozott a vallomásában, hogy „A beteget, ha lett volna alatta lepedő, akkor át tudtuk volna húzni valamilyen módon, a már megszokott technikát alkalmazva a röntgenasztalra, azonban itt nem volt a beteg alatt lepedő, ezért kézzel megemelve raktuk át az alacsonyabb röntgenasztalra.” A tanú azt is elmondta, hogy a lepedő hiányát és annak szükségességét több alkalommal is jelezték a munkáltató felé. Az alperesnek lehetősége lett volna a per során, hogy bizonyítsa, miszerint a betegszállításhoz szükséges lepedőt minden esetben, így a perbeli esetben is biztosították a beteghordók vonatkozásában. A bizonyítási kötelezettségének az alperes azonban nem tett eleget. A munkáltató sem a felperes ilyen tartalmú előadását, sem a tanú vallomását nem cáfolta a perben. A fentiek alapján az alperes hivatkozása a felperes elháríthatatlan magatartására megalapozatlan fellebbezési indok.

Képzési költségek megtérítésére irányuló kereseti kérelem.

- [42] Az alperes ezen fellebbezési kérelme megalapozott.
- [43] Az Mt. 167.§ (1) bekezdése kimondja, hogy a munkáltató a munkavállaló teljes kárát köteles megtéríteni. Nem kell megtéríteni azt a kárt, amellyel kapcsolatban bizonyítja, hogy bekövetkezése a károkozás idején nem volt előrelátható. Az Mt. 177. §-a szerint, per megtérítésére egyebekben a Ptk.6:518 - 534. §-ok szabályait kell alkalmazni.
- [44] A Ptk. 6:522.§-a szerint a károkozó a károsult teljes kárát köteles megtéríteni. A (2) bekezdés értelmében a teljes kártérítés körében a károkozó köteles megtéríteni a károsult vagyonában beállott

értékcsökkenést, az elmaradt vagyoni előnyt és a károsultat ért vagyoni hátrányok kiküszöböléséhez szükséges költséget. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az átképzés költsége megalapozatlan, figyelemmel arra, hogy a felperes nem bizonyította a kár bekövetkezését és összegét. A felperes csatolta ugyan a „...-t, valamint ... -át „Tájékoztató"-át, miszerint a munkáltató célja az, hogy a felperes a próbaidő lejártával szakirányú képzésen (szociális asszisztens) vegyen részt. Az első- és a másodfokú ítélet meghozatalának az időpontjában azonban a bíróság részére még nem került igazolásra az a körülmény, hogy a felperes ténylegesen elvégezte-e a tanfolyamot, és megszerezte-e a képesítést. Ennek következtében nem igazolta a képzés költségét, azaz a kártérítés összegét. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az átképzésre fordított kiadások, valamint felmerült költségek akkor lennének megítélhetőek a felperes részére, ha ő valamelyik, a baleset után megszerzett képesítésnek megfelelő munkakörben dolgozna és ebben a munkakörben jövedelmet érne el. A felperes által megjelölt képesítés megszerzésére fordított kiadások azonban nem hozhatók okozati összefüggésbe a baleset bekövetkezésével. A másodfokú bíróság egyetértett azon alperesi állásponttal, miszerint nem lehet a munkáltatót olyan költség megfizetésére kötelezni, amely annak okán merült fel, hogy a felperes tanulmányait kívánta bővíteni.

[45] A másodfokú bíróság szerint téves viszont az alperesnek az elektronikus kapcsolattartás szabályainak megsértésére vonatkozó hivatkozása. A Pp. 394/I.§ (1) bekezdése szerint, ha a polgári perben a kapcsolattartás valamely fél részéről elektronikus úton történik, és az elektronikus úton kapcsolattartó beadványát nem elektronikus úton terjeszti el, amennyiben e törvény másként nem rendelkezik

a) a bíróság a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasítja

b) az egyéb beadványban foglalt nyilatkozat hatálytalan és úgy kell tekinteni, hogy az elektronikus úton kapcsolatot tartó nyilatkozatot egyáltalán nem tett.

A (2) bekezdés értelmében, ha a perben a kapcsolattartás elektronikus úton történik és az elektronikus úton kapcsolatot tartó beadványát nem elektronikus úton terjeszti elő, az (1) bekezdés b) pontjában foglalt jogkövetkezményen felül a bíróság az elektronikus úton kapcsolatot tartót pénzbírással sújtja, és számára a bírósági iratot papír alapon kézbesíti. A felperes az elsőfokú eljárás során jogi képviselővel járt el, aki 2019. április 9-én elektronikus úton nyújtotta be a keresetpontosítást, amely már tartalmazta a szakirányú képzésre vonatkozó keresetfelemelést, így azt szabályszerűen elektronikus úton terjesztette elő, ezért nem lehet hatálytalannak tekinteni. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a Pp. 394/I. § (1) bekezdés b) pontja a benyújtott okirati bizonyíték hatálytalanságát nem írja elő, mivel okirati bizonyítékról sem ezen, sem más jogszabály nem mondja ki, hogy a bizonyítás során ne lenne felhasználható, ha papír alapon került csatolásra. Jelen esetben a 2019. november 5-én tartott tárgyaláson (65. sz. jegyzőkönyv) papír alapon csatolta a felperes személyesen a „Felnőttképzési szerződés"-t, az „Átvételi elismervényt 50.000 forintról" valamint „Igazolás"-t gyógyszerköltségről. A tanács elnöke szerelte a felperes által benyújtott iratokat és azoknak egy példányát átadta az alperes jogi képviselőjének, valamint az alperesi beavatkozó jogi képviselőjének is a jegyzőkönyvben rögzítettek szerint.

A Pp. 3.§ (6) bekezdése értelmében a bíróság köteles gondoskodni arról, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, jognyilatkozatot, valamint a bírósághoz benyújtott okiratot megismerhessenek és azokra - törvényben előírt időn belül - nyilatkozhassanak. A 7.§ (2) bekezdése értelmében a bíróság köteles a felet - ha nincs jogi képviselője - perbeli eljárás jogairól és kötelezettségeiről a szükséges tájékoztatással ellátni. A 8.§ szerint a bíróság köteles biztosítani, hogy a felek és a per többi résztvevője jogait rendeltetésszerűen gyakorolják és perbeli kötelezettségeiknek eleget tegyenek. A fentiek alapján a másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság kötelezettsége lett volna figyelmeztetni a személyesen eljáró felperest, hogy papír

alapon nem terjesztheti elő a beadványát, továbbá tájékoztatni kellett volna őt az elektronikus kapcsolattartás szabályairól is. Az elsőfokú bíróság azonban ezen kötelezettségének nem tett eleget, így a mulasztását a felperes terhére nem lehet értékelni.

Gyógyászati eszközök, fájdalomcsillapító készítmények

- [46] A alperes ... a 2018. április 4-én kelt zárójelentésében elrendelte felkarrögzítő heveder viselését hét napig, majd 2018. április 27-én kelt terápiás tervben javasolta Keplat tapasz használatát. A 2018. szeptember 26-án kelt szakvélemény szerint a felperesnél rögzített elváltozások a 2017. május 21-i balesettel közvetlen okozati összefüggésben állónak, a jobb oldali musculus pectoralis lateralis széle mentén részleges izomszakadás véleményezhető. A 2017. szeptember 19-i jobb váll MR vizsgálat során észlelt elváltozások azonban degeneratív jellegűek, azok nem hozhatók okozati összefüggésbe a perbeli balesettel. A szakértő véleményezte, hogy hat hónap időtartamban fogadható el fájdalomcsillapító használata a perbeli balesettel összefüggésben. A szakértő a 2019. január 16-én érkezett véleménykiegészítésében rögzítette, ha a baleset adott időben nem következik be, a felperes munkáját a korábbi gyakorlatának megfelelő módon, hasonló intenzitással, folyamatosan el tudta volna látni. A szakértői vélemény kiegészítése (60.) tartalmazta, hogy elfogadható a Flector és Algoflex Forte használata egy év időtartamban, havi egy doboz, illetve havi egy tubus mennyiségben. Valamint a Keplat tapasz használatát is elfogadhatónak tartotta a szakvélemény. A felkarrögzítő heveder viselésére vonatkozóan úgy nyilatkozott a szakértő, hogy a perbeli balesettel összefüggésben indokolt volt. A fentiek alapján a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint a gyógyászati eszköz és a fájdalomcsillapító készítmények használata indokolt és szükséges volt. Abban a tekintetben is egyetértett a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal, hogy bár a felperes nem csatolt számlákat ebben a körben, a kereseti kérelmek nem tekinthetők eltúlzottnak, és a szakértői vélemények figyelembevételével megalapozottak. Megjegyzi a másodfokú bíróság, hogy az alperes a fellebbezésében az összecszerűség vonatkozásában konkrét számítási módot nem terjesztett elő, csak annak mérséklését kérte.

Gyógytornák miatt felmerült utazási költségtérítés

- [47] Az alperes a fellebbezésében az utazási költségtérítés kapcsán előadta, hogy a felperesnek voltak már a balesetet megelőzően meglévő degeneratív elváltozásai. A degeneratív folyamatok és a perbeli baleset között a műtéti beavatkozás és a gyógytornák szükségességének aránya 50-50 %-ban állapítható meg. Hivatkozott arra, hogy nem került egyértelműen megjelölésre a felperes tartózkodási helye, és e címen megítélt összeg alapját képező kilométerek eltúlzottak.
- [48] A szakértői véleménykiegészítés (60.) tartalmazza, miszerint a felperes a perbeli baleset miatt tömegközlekedési eszköz használatára alkalmas volt korlátozott mértékben a táppénz időtartama miatt, valamint 2018. március 21-i műtétet követő hat hét időtartamban. A tömegközlekedési eszközök korlátozott használata azt jelenti, hogy az egyik oldali felső végtag rögzítése miatt kapaszkodásban, stabilitásban nehezítve van, álló testhelyzetben váratlan helyzetekre nehezebben tud reagálni.
- [49] Az alperes a fellebbezésében és a hiánypótlásában kizárólag arra hivatkozott, hogy ellentmondásosak voltak a felperes nyilatkozatai a lakóhelyére, illetve a tartózkodási helyére,

azonban pontosan nem jelölte meg, hogy álláspontja szerint ténylegesen a felperes hol tartózkodott. Ennek következtében a másodfokú bíróság elfogadta az elsőfokú bíróság álláspontját, valamint a felperes előadását, mely szerint a tartózkodási helye ... A másodfokú bíróság álláspontja szerint megalapozott volt a gyógytornára utazás költsége kapcsán előterjesztett kereseti kérelme, hiszen a szakértői vélemény szerint a tömegközlekedési eszközök korlátozott használata állt csak a felperes rendelkezésére. A felperes által előterjesztett kezelőlapok azonban alátámasztják a kereseti kérelmét. Az alperes pedig nem jelölte meg, hogy álláspontja szerint a felperes esetleg valamely napokon nem vett részt a kezelésen és e miatt nem volt szükséges megjelennie ott. Ennek következtében az alperes fellebbezési kérelme megalapozatlan. Kiemeli a másodfokú bíróság, hogy a 33. sz. szakértői vélemény-kiegészítésben rögzítésre került, ha a baleset adott időben nem következik be, a felperes a munkáját a korábbi gyakorlatának megfelelő módon, hasonló intenzitással, folyamatosan el tudta volna látni. Így téves az alperesnek arra való hivatkozása, miszerint a degeneratív folyamatok figyelembevételével szükséges az utazási költséget 50%-kal mérsékelni. Amennyiben ugyanis nem következett volna be a baleset, nem lehet kétséget kizáró bizonyossággal megállapítani azt, hogy a felperesnek kizárólag a degeneratív megbetegedése miatt szükséges lett volna-e az adott számú gyógytorna igénybevétele. A szakértői vélemények és a lefolytatott bizonyítás alapján megállapítható volt az, hogy a gyógytornát a balesettel összefüggésben kellett igénybe vennie, ennek következtében az útiköltség térítésre vonatkozó kereseti kérelme megalapozott.

Sérelemdíj

- [50] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátjai között személyiségét szabadon érvényesíthesse és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, a személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A Ptk.2:43. § a) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen az élet, a testi épség és az egészség megsértése. A sérelemdíj megfizetésére történő kötelezésnek nem feltétele az, hogy a sértett az őt ért hátrányt bizonyítsa. Ez azt jelenti, hogy a jogsértés ténye önmagában sérelemdíjjal szankcionálható bizonyított hátrány nélkül is.
- [51] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes tévesen hivatkozott arra, hogy a balesetet nem ő idézte elő, illetve nem sértette meg a felperes személyiségi jogát. A másodfokú bíróság egyetértve az elsőfokú bírósággal megállapította, hogy a balesetért a munkáltató teljes felelőssége fennáll.
- [52] A Polgári törvénykönyv kommentárja szerint az élethez, az egészséghez és a testi épséghez való jogot az ember biológiai, fiziológiai létéből fakadó alapvető jogot, mint az embert illető alapjogot az Alaptörvény is deklarálja kimondva, hogy minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz (2. cikk). A testi épséghez és az egészséghez fűződő személyiségi jog az ember számára biztosítja a fizikai integritásának és szervezete működésének harmadik személy általi háboríthatatlanságát. A perbeli baleset következtében a lefolytatott bizonyítási eljárás során egyértelműen megállapítható, hogy a felperes testi épsége, egészsége sérült, ennek következtében jogosult sérelemdíjra. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a sérelemdíj megállapításánál valamennyi irányadó körülményt okszerűen, megfelelően mérlegelte. A

másodfokú bíróság a sérelemdíj vonatkozásában teljes körűen egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, ezért annak indokolását szükségtelennek tartotta megismételni.

- [53] A másodfokú bíróság a felperes harmadlagos fellebbezési kérelmét, miszerint helyezze hatályon kívül az elsőfokú ítéletet és utasítsa az elsőfokú bíróságot újabb határozat hozatalára, megalapozatlannak tartotta. A másodfokú bíróság a jelen ítéletben már kifejtette, hogy a perben felmerült elektronikus kapcsolattal történt mulasztást nem lehet a felperes hátrányára értékelni, ennek következtében nem volt helye az ítélet hatályon kívül helyezésének. Az alperes a fellebbezésében hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság több alapelvet is megsértett, így nem volt pártatlan az eljárás során, hatáskörét túllépve befolyásolta a felperest kereseti kérelmének megváltoztatásában. Az alperes az elsőfokú eljárás során elfogultsági kifogást terjesztett elő, melyet a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 51.Mpk.50.078/2019/2. számú végzésével elutasított. A végzésben tájékoztatást adott az alperes számára, hogy az ellen külön fellebbezésnek nincs helye, a határozat ellen benyújtott fellebbezésében lehet panaszt előterjeszteni. Az alperes azonban panaszt nem terjesztett elő, csak az álláspontját fejtette ki a fellebbezésében a bíróság eljárásával kapcsolatban, ennek következtében a másodfokú bíróság ezen előadását nem tudta értékelni.

Záró rész

- [54] Az elsőfokú bíróság elmulasztotta a pervesztesség-pernyertesség arányát megállapítani. Az elsőfokú eljárásban a felperes 72%-ban, míg az alperes 28 %-ban lett pernyertes. A másodfokú bíróság így az elsőfokú perköltség összegét így 158.400 forintban állapította meg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2.§-a alapján. A bíróság a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján kötelezte az alperest részleges pernyertességére figyelemmel a felmerült szakértői díj-, és költség, valamint a tanú utazási költségének a megfizetésére. A fellebbezési eljárásban a felperes 0,03 %-ban lett pervesztes, perköltségigényt nem terjesztett elő, ezért a másodfokú bíróság a perköltség tárgyában való határozathozatalt mellőzte a Pp. 78.§ (2) bekezdése alapján. Az alperes személyes illetékmentességre, a felperes pedig munkavállalói költségkedvezményre jogosult, így az eljárási illetéket az állam viseli az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 4. §-a és 5.§-a alapján.
- [55] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 233.§-a zárja ki.
- [56] A másodfokú bíróság a fellebbezést tárgyaláson bírálta el a Pp. 256/A.§ (1) bekezdés f) pontja alapján.

Budapest, 2020. június 23.

dr. Vajas Sándor s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovács Edit s.k.
előadó bíró

dr. Mihalics Klaudia s.k.
bíró

